

Slovo úvodem / 7**Sociální vize a utopie**

Miloš Havelka: *Sociální vize a utopie: „sociální otázka“ mezi pauperizací a modernizací* / 11

Tomáš Petráček: *Paupertas meretrix. K církevní reflexi sociální otázky v 19. století* / 22

Johannes Gleixner: *K původní debatě T. G. Masaryka s marxisty* / 33

Eduard Burget: *Stařešina katolických žurnalistů Tomáš Josef Jiroušek a jeho románová kronika Pod českým nebem* / 44

Lucie Kořínková: *Nový kult jako tribuna sociálně vyloučených?* / 58

Námezdní práce, sociální každodennost a kulturní reflexe chudoby

Stanislav Knob: *Od živelného hnutí k jednacímu stolu. Stávky v dlouhém 19. století* / 71

Jan Hozák: *Továrnní práce ve světle dobových svědectví tzv. Kleplový sbírky vzpomínek a rukopisů* / 82

Jiří Pokorný: *Dětská práce* / 90

Martin Franc: *Rumfordská polévka a jiné pochoutky. Stravování chudých v habsburské monarchii v 1. polovině 19. století* / 99

Blanka Hemelíková: *Polévka pro chudé děti v satirických časopisech* / 114

Dagmar Mocná: *Nerudovi Trhani. Od sociálního apelu k existenciální výpovědi* / 125

Charita, filantropie, svépomoc, sociální politika

Jiří Kořalka: *Sociální aktivita dělnických spolků* / 141

Martina Haliřová: *Vznik a činnost Zemské komise pro péči o děti a mládež* / 151

Milena Lenderová: *Předškolní institucionální výchova mezi charitou a vlastenectvím. Příklad Hradce Králové v letech 1837–1886* / 158

Petr Svobodný: *Tři generace rodiny Aloise Klara – tři fáze péče o nevidomé v Čechách* / 170

Milena Secká – Martin Šámal: *Sociální cítění manželů Náprstkových* / 190

Hana Svatošová: *Počátky městské sociální výstavby na příkladu Vídně a Prahy* / 204

Hana Tillmanová: *Divadlo pro všechny. Averinova sezóna v Praze (1875/1876)* / 222

Radim Vondráček: *Novoroční přání jako charita* / 227

Nerovnosti a vyloučení

Hana Mášová: *Duševně nemocní na okraji společnosti.*

Ústavy pro choromyslné / 241

Stanislava Musilová (Klečáková): *„Padlé ženy“ v mikrosondě. Emancipace versus pauperizace* / 254

Irena Bukačová: *Příspěvek k dějinám venkovského židovstva na Plzeňsku v 19. století* / 268

Jindřich Vybíral: *„Pravdivý styl“ našich staveb pro chudé. Pražský chudobinec pod Vyšehradem a jeho architektura* / 284

Marta Ottlová: *Sociální otázka jako problém české národní opery* / 297

Roman Prah: *Motiv „nerovného páru“ a jeho uplatnění v českých karikaturách z 19. století* / 302

Okraj společnosti, periferie

Jakub Rákosník: *Vynalezení nezaměstnanosti v 19. století* / 319

Milan Hlavačka: *Postrk* / 330

Kateřina Piorecká: *Z nočních potůlek Josefa Kajetána Tyla.*

Periferie v „obrazech ze života“ ve třicátých letech 19. století / 342

Pavel Šopák: *Periferie periferie: koncept muzea pro Rakouské Slezsko.*

K dvoustému výročí Gymnazijního muzea v Opavě / 353

Závěrem (Josef Štogr) / 366

Seznam vyobrazení / 370

Jmenný rejstřík / 374

Autoři příspěvků / 388

Přehled plzeňských mezioborových symposií k problematice 19. století a dosud vydaných sborníků / 390